

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Mgr. Culka Jiří

Název práce: *The influence of external actors in the Western Balkans: the influence of China and Russia in Serbia*. Praha, 2024. 99 pp. Master's thesis (Mgr). Charles University, Faculty of Social Sciences, Institute of International Studies, Department of European Studies.

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): PhDr. Ondřej Žíla, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Jiří Culka si za cíl svého diplomního projektu zvolil výzkum vlivu vnějších aktérů na západním Balkáně, se zvláštním zřetelem na aktivity Ruské federace a Čínské lidové republiky v Srbsku.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Diplomní práce je srozumitelně strukturována do tří kapitol. V první Culka diskutuje problematiku vlivu vnějších aktérů na politiku třetí země – v jeho zvoleném případě Srbska. Ve druhé kapitole nastiňuje diplomant svá teoretická a metodologická východiska, představuje svůj výzkumný design a použité zdroje. Ústřední třetí kapitola se věnuje komparaci ruského a čínského vlivu v Srbsku.

Dle mého soudu se diplomant přespříliš extenzivně věnuje diskusi instrumentů vlivu vnějších aktérů a všeobecnému popisu zobecňujících teoretických postulátů ohledně působení vnějších aktérů na úkor obdobně důležité a pro analýzu nezbytné kontextualizace politického a socioekonomického vývoje post-Miloševićovského Srbska. Komplikovaný vývoj politické a hospodářské situace po pádu S. Miloševiče jako důležitý podklad k provedené komparativní případové studii v projektu chybí.

K podkapitole Research Methodology diplomant referuje k využití „kvalitativních výzkumných metod“, aniž by je jakkoliv blíže specifikoval a diskutoval. Jaké kvalitativní výzkumné metody byly v práci využity?

Jako jeden ze zásadních nedostatků kromě nesrozumitelně načrtnuté metodologie považuji absenci diskuse zdrojů – empirických dat, která autor v projektu využil k analýze. Kromě zcela vágních konstatování („This thesis draws much information from secondary sources, e.g. monographies, articles published in academic and expert journals, articles published in media, policy papers, policy briefs etc.“, „primary sources are also used, mostly official materials of the EU institutions (e.g. official information sheets and press releases by the European Commission) or pieces of legislation (e.g. the sources of primary law of the EU)“) nejsou zdroje nikterak představeny, diskutovány a není rozebrán jejich význam/relevance. Na čem/z jakých dat autor konkrétně svůj projekt vystavěl a jaké metody analýzy dat diplomant ve svém výzkumu aplikoval?

Abstrakt práce je formulován vágně – autor nespecifikuje, co má na mysli pod obratem „vliv“. Současně není zřejmé, co konkrétně představuje „vliv volby cílů/zájmu mocenských aktérů na volbu nástrojů vnějšího vlivu na cílového aktéra“.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

K formálním nedostatkům nemám žádné výraznější kritické připomínky. Autor cituje odpovídajícím způsobem.

Stylisticky je text na spíše průměrné úrovni; diplomant v po sobě navazujících větách místy používá identické obraty a výrazy.

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

[] Theses [X] Turnitin [] Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly: Celková podobnost 27 % dle Turnitinu.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

K diplomnímu projektu mám několik následujících kritických či polemických připomínek:

- 1) Tvrzení, že (určité) země západního Balkánu jsou členy EU, je problematické. Ani Slovinsko ani Chorvatsko samy sebe za součást západního Balkánu nepovažují. Autor v práci termín západní Balkán jasně nedefinuje. Aktuální geopolitický diskurs za státy západního Balkánu vnímá jen země, které nevstoupily do EU.
- 2) Diplomant argumentuje, že Turecko a státy Perského zálivu uplatňují svůj vliv na základě existujících historických a náboženských vazeb s muslimskými komunitami, především v Albánii, Bosně a Hercegovině a Kosovu. Toto tvrzení, ačkoliv není nesprávné, neodpovídá na skutečnost, proč je z pohledu objemu investic a vlivu prostřednictvím soft power Turecka nejvýrazněji podporováno ze zmiňovaných šesti států západního Balkánu právě Srbsko (a nikoliv Albánie, BaH, či Kosovo).
- 3) Diplomní projekt postrádá bližší časové ukotvení – autor konstatuje, že téma vlivu obou aktérů zkoumal v období „přibližně posledních dvaceti let“. Kromě skutečnosti, že takový časový rámec je velmi rozsáhlý, není jasné, jaká konkrétní událost, skutečnost, či moment je autorem považována za iniciující okamžik k jeho analýze. Je to pád Miloševićova režimu? Okamžik utvoření konfederace Srbska a Černé Hory? Vyhlášení nezávislosti Černé Hory či Kosova? Popis působení Ruské federace a Čínské lidové republiky vůči Srbsku se soustředí zejména na posledních několik let.
- 4) Z Culkova popisu působení Ruské federace v Srbsku není jasné, jak se k vnějšmu aktérství Ruské federace staví srbská politická elita v čele s A. Vučićem? S přihlédnutím k Vučićově politice v poslední dekádě lze přitom pozorovat zjevnou snahu balancovat na pomezí mezi spoluprací s EU a USA z jedné strany a Ruskou federací, Čínskou lidovou republikou, ale i státy Perského zálivu a Turecka na straně druhé. Nalik vzájemnou interakci mezi Ruskem a Srbskem usměrňuje/ovlivňuje/uzpůsobuje režim Aleksandra Vučiće?
- 5) Z jakých důvodů je intenzita politického působení Číny vůči otázce nezávislosti Kosova ve prospěch Srbska slabší než v případě Ruské federace, jak Culka v projektu argumentuje?

Diplomant sestavil text, který svým rozsahem, šíří nastudované sekundární literatury a zevrubností rozhodně odpovídá požadavkům pro magisterské práce. Precizní a velmi detailní diskuse teoretického rámování práce však není doprovázena obdobně uspokojivě provedeným rozбором empirických dat a diskusí způsobů jejich sběru a zpracování. Komparativní případové studie jsou obsahově informativní, svým zpracováním však vesmě deskriptivní a nikoliv analytické povahy.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):
Diplomant by se mohl vyjádřit k mým dotazům v sekci výše.

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA
(A a B výborně, C a D velmi dobře, E dobře, F nevyhověl):

Diplomovou práci Jiřího Culky navrhuji hodnotit jako velmi dobrou – C.

Datum: 1.6.2024

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.